

“ດຽວນີ້ພວກເຮົາຮູ້ສຶກປອດໄພໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ”

ແຜນງານຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ GIZ ລາວ:

ການປະເມີນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການລົງທຶນພາຍໃນທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມປອດໄພໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ.

ບົດສັງລວມໂດຍຫຍໍ້

ຫຼາຍສິບປີຜ່ານມາ GIZ ໄດ້ຊຸກຍູ້ວຽກງານການວາງແຜນທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ ເພື່ອໃຊ້ເປັນເຄື່ອງມືນຳໄປສູ່ການພັດທະນາຊຸມນະບົດແບບຍືນຍົງໃນ ສປປລາວ. ຈາກຫຼາຍໂຄງການທີ່ຜ່ານມາ, ໂຄງການກ່ຽວກັບທີ່ດິນ (ເຊິ່ງລວມມີແຜນງານຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ການວາງແຜນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (LMDP) ແລະ ແຜນງານເສີມສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ELTeS)) ເຊິ່ງປັດຈຸບັນຍັງມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ໄຊຍະບູລີ, ຫົວພັນ ແລະ ຄຳມ່ວນ. ບົດຄົ້ນຄວ້າເນັ້ນໜັກໃສ່ ການປ່ຽນແປງໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວຂອງໂຄງການ GIZ ກ່ຽວກັບວຽກງານທີ່ດິນຢູ່ລາວ ເຊິ່ງມີຈຸດມຸ່ງໝາຍເພື່ອນຳໄປສູ່ຄວາມເຂົ້າໃຈທາງດ້ານແນວທາງໃນການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ.

ບົດຄົ້ນຄວ້າໄດ້ດຳເນີນໃນຊ່ວງທ້າຍປີ 2016 ຈຳນວນ 34 ບ້ານ ໃນແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ຫົວພັນ, ມີການຄັດເລືອກບ້ານທີ່ກວມເອົາຕາມເງື່ອນໄຂຕ່າງໆທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້. ບາງບ້ານແມ່ນຖືກກຳນົດເຂົ້າໃນໂຄງການ ELTeS ແລະ ເປັນເຂດທີ່ໂຄງການທີ່ດິນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເຂົ້າເຖິງ. ບົດຄົ້ນຄວ້າໄດ້ເຫັນເຖິງ ການປຽບທຽບເຖິງແນວທາງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃນພື້ນທີ່ ແລະ ເຂດໃກ້ຄຽງທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ທີມງານພາກສະໜາມໄດ້ດຳເນີນການສຳພາດແບບບຸກຄົນຈຳນວນ 546 ຄົນ (16 ຄົນຕໍ່ບ້ານ). ພ້ອມກັນນັ້ນຍັງໄດ້ຈັດຕັ້ງການສົນທະນາແບບເປັນກຸ່ມຄື: ກຸ່ມແມ່ຍິງ ແລະ ກຸ່ມອຳນາດການປົກຄອງ. ຜົນໄດ້ຮັບຂອງກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວມີດັ່ງນີ້:

ຈາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງວຽກງານການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ, ໂຄງການມີເປົ້າໝາຍທີ່ຈະເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນ ແລະ ເສີມສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຈະຮູ້ກ່ຽວກັບວຽກງານທີ່ດິນຫຼາຍກ່ວາເຂດທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ນອກເໜືອຈາກນັ້ນ, ຍັງສັງເກດເຫັນວ່າ ແມ່ຍິງຈະມີຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ໃບຕາດິນໜ້ອຍກວ່າຜູ້ຊາຍ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ຂັ້ນບ້ານ ສ່ວນໃຫ່ຍແມ່ນອຳນາດການປົກຄອງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ເປັນຜູ້ຄົນຄວ້າປົກສາຫາລື ແລະ ຕັດສິນໃຈ.

ປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍຈະຖືກຖາມກ່ຽວກັບ ການຮັບຮູ້ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ສ່ວນໃຫ່ຍຄຳຕອບຈາກເຂດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຈະເຫັນໄດ້ວ່າຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນເພີ່ມຂຶ້ນ: ພວກເຂົາຢືນຢັນວ່າຮູ້ສຶກປອດໄພຫຼາຍຂຶ້ນຫຼັງຈາກໄດ້ມີການເຮັດກິດຈະກຳ 73% ສຳລັບບ້ານທີ່ມີວຽກງານ PLUP, 98% ສຳລັບບ້ານທີ່ມີການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ 96% ຂອງບ້ານທີ່ມີທັງການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ໃບຕາດິນ. ບ້ານທີ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ PLUP, ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ໃບຕາດິນ ແມ່ນມີຄວາມຮູ້ສຶກປອດໄພໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ຄອບຄອງທີ່ດິນ ຫຼາຍກວ່າບ້ານທີ່ມີພຽງແຕ່ໂຄງການ PLUP ຫຼື ມີພຽງແຕ່ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນມີການອອກໃບຕາດິນ, ສັງເກດເຫັນວ່າ ຍັງມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນຫຼາຍເທົ່າໃດ ກໍຍັງເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາມີຄວາມປອດໄພໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນຫຼາຍຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ. ແຕ່ເຂດທີ່ໂຄງການ GIZ ຍັງບໍ່ທັນມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳທາງດ້ານທີ່ດິນແມ່ນໄດ້ລາຍງານວ່າມີຄວາມຮູ້ສຶກປອດໄພໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນຫຼາຍໃກ້ຄຽງກັບເຂດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳທາງດ້ານທີ່ດິນ. ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດຈາກເຂດທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳມີຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໜ້ອຍກ່ວາເຂດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປັດໃຈໜຶ່ງທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ລະດັບຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ໄພທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ເຊິ່ງອາດນຳໄປສູ່ການປະເມີນຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງຂອງປະຊາຊົນໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ສຳລັບການເຮັດທຸລະກຳທີ່ດິນ, ຈາກບົດຄົ້ນຄ້ວາພົບວ່າຜູ້ໃຫ້ສຳພາດຕອບຄ້າຍຄືກັນວ່າ ຜ່ານມາພວກເຂົາໄດ້ມີການເຮັດທຸລະກຳທີ່ດິນທັງເຂດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ບໍ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳ. ນອກຈາກນັ້ນຜູ້ໃຫ້ສຳພາດຍັງບອກອີກວ່າ ຜ່ານມາບໍ່ມີບັນຫາຫຍັງກ່ຽວກັບການເຮັດທຸລະກຳທີ່ດິນ (ເຊັ່ນ: ການຊື້ດິນ, ການສືບທອດທີ່ດິນເປັນຕົ້ນ), ເຖິງວ່າບໍ່ມີໃບທະບຽນທີ່ດິນ ຫຼື ໃບຕາດິນກໍຕາມ. ຈາກຜົນການຄົ້ນຄ້ວາພົບວ່າໂຄງການດັ່ງກ່າວບໍ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ການເຮັດທຸລະກຳທີ່ດິນຂອງປະຊາຊົນ.

ເມື່ອຖາມກ່ຽວກັບຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ດິນ, ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດລາຍງານວ່າ ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງເປັນບາງຄັ້ງຄາວ (ໃນຊ່ວງ 5 ປີຜ່ານມາ 14% ຈາກຜູ້ໃຫ້ສຳພາດ 546 ຄົນໄດ້ປະສົບບັນຫາຄວາມຂັດແຍ່ງພາຍໃນທີ່ດິນ) ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນກໍລະນີເລັກນ້ອຍເຊິ່ງ **ຂໍ້ຂັດແຍ່ງດັ່ງກ່າວສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ໃນຂັ້ນອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ**. ໃນເຂດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຜູ້ໃຫ້ສຳພາດສ່ວນໃຫຍ່ບອກວ່າ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານເຂດແດນພາຍໃນບ້ານໄດ້ຖືກແກ້ໄຂ ໂດຍຄູ່ກໍລະນີເອງ ຫຼື ຈາກອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ຫຼື ຄະນະຈັດສັນທີ່ດິນບ້ານ (VLMC). ທີມງານວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຫຼື ທີມງານຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຈະບໍ່ໄດ້ມີການສອບຖາມກ່ຽວກັບຂໍ້ຂັດແຍ່ງໂດຍກົງກັບປະຊາຊົນແຕ່ຈະອ້າງອີງກັບອຳນາດການປົກຄອງບ້ານແທນ. ວຽກງານທີ່ດິນດັ່ງກ່າວຈະບໍ່ໄດ້ແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ດິນໂດຍກົງ ສ່ວນຫຼາຍຈະເປັນໃນຮູບແບບທາງອ້ອມ: ທີມງານວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ທີມງານຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ໜ່ວຍງານທ້ອງຖິ່ນແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ດິນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວເຊັ່ນ: ໜ່ວຍງານໄກ່ແກ່ຍທີ່ດິນບ້ານ. ໃນທາງດຽວກັນ, **ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ດິນທີ່ເກີດຂຶ້ນກ່ອນໜ້ານີ້ອາດຈະເກີດຈາກການມີກິດຈະກຳໂຄງການ ແລະ ມີການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍຜ່ານອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ**.

ກ່ຽວກັບການລົງທຶນໃສ່ທີ່ດິນ, ບົດຄົ້ນຄ້ວາພົບວ່າສ່ວນໃຫຍ່ເຖິງວ່າດິນຈະບໍ່ໄດ້ມີການຂຶ້ນທະບຽນ ຫຼື ອອກໃບຕາດິນ ປະຊາຊົນກໍໄດ້ມີການລົງທຶນພາຍໃນດິນ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຢ່າງໜ້ອຍ 11% ຂອງຜູ້ໃຫ້ສຳພາດບອກຢ່າງຊັດເຈນວ່າໄດ້ມີການລົງທຶນພາຍໃນທີ່ດິນພາຍຫຼັງທີ່ມີການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ຫຼື ອອກໃບຕາດິນເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຄວາມປອດໄພດ້ານທີ່ດິນຫຼາຍຂຶ້ນ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ບົດຄົ້ນຄ້ວາຍັງໄດ້ຖາມກ່ຽວກັບ **ການເຂົ້າເຖິງເງິນກູ້ຂອງທະນາຄານ** ແລະ ປະກົດວ່າພວກເຂົາເຂົ້າເຖິງເງິນກູ້ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນເປັນທີ່ດິນ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຂົ້າເຖິງເງິນກູ້ແບບເປັນກຸ່ມຈາກ *ທະນາຄານນະໂຍບາຍ*, ຫຼື ຈາກຍາດຕິພັນອື່ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ການລົງທຶນໂດຍພື້ນຖານແມ່ນມັກເກີດຂຶ້ນໂດຍປາສະຈາກໃບຕາດິນ.

ນອກຈາກນັ້ນຍັງພົບວ່າ: ຫຼາຍກ່ວາເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຜູ້ທີ່ມີໃບຕາດິນແມ່ນແມ່ຍິງ ແຕ່ພວກເຂົາຍັງພົບພໍ້ບັນຫາຫຼາຍຢ່າງໃນການຕັດສິນບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທີ່ດິນ, ແມ່ຍິງມີຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໜ້ອຍຫຼາຍ. **ນອກເໜືອຈາກການເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຫຼາຍຂຶ້ນແລ້ວ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານກ່ຽວກັບທີ່ດິນຈະມີຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ເພີ່ມໂອກາດໃນການເຂົ້າເຖິງເງິນກູ້ຂອງທະນາຄານຕ່າງໆ**. ປັດຈຸບັນແຜນງານຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໄດ້ພົບພໍ້ທັງໂອກາດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນການໃຫ້ຄວາມຮູ້ໂດຍສະເພາະກັບແມ່ຍິງກ່ຽວກັບສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ໃນຂະນະທີ່ບົດຄົ້ນຄ້ວາໄດ້ໄຂຂໍ້ກະຈ່າງແຈ້ງກ່ຽວກັບຜົນໄດ້ຮັບຈາກວຽກງານຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ການທົດສອບຕົວຈິງສຳລັບຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ແທ້ຈິງ, ກົງກັນຂ້າມ ຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນກໍຍັງຄົງດຳເນີນຕໍ່ໄປ.

ກໍລະນີສຶກສາບ້ານທີ 1: “ຜົນປະໂຫຍດຂອງກິດຈະກຳຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ”

ຊື່ບ້ານ: ປຸງກອກ

ທີ່ຕັ້ງ: ເມືອງສິງ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ

ຂໍ້ມູນບ້ານ: 59 ຫຼັງຄາເຮືອນ, 342 ຄອບຄົວ

ພາຍໃຕ້ໂຄງການ:

ໂຄງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ພັດທະນາເສດຖະກິດຊຸມນະບົດ (LM-RED)

ກິດຈະກຳໂຄງການ:

✓ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ✓ ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ, ✓ ການອອກໃບຕາດິນ

ແນວທາງຂອງບ້ານ:

- ບ້ານປຸງກອກສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຮັບຮູ້ເລື່ອງສຶກສານຳໃຊ້ທີ່ດິນສ່ວນບຸກຄົນໂດຍທົ່ວໄປ (31% ລາຍງານວ່າ “ຮູ້ຫຼາຍ” ກ່ຽວກັບວຽກງານທີ່ດິນ ເຊິ່ງໄລ່ເປັນ 28% ສະເລ່ຍທັງໝົດບ້ານ).
- ບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງດ້ານທີ່ດິນທີ່ພື້ນເດັ່ນເກີດຂຶ້ນພາຍໃນບ້ານ.
- ການລົງທຶນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເໝາະສົມໃສ່ກະສິກຳຕ່າງໆ ແລະ ການເພີ່ມຄຸນນະພາບຂອງເຄື່ອງປູກ. ຊາວບ້ານກ່າວວ່າ 75% ລາຍງານວ່າໄດ້ເຂົ້າເຖິງການກູ້ຢືມເງິນ.
- ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານມີຄວາມກັງວົນວ່າການອອກໃບຕາດິນຈະເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າດິນເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ເປັນການກະຕຸ້ນໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານຂາຍດິນ, ເຖິງວ່າການຂາຍດິນຢູ່ພາຍໃນບ້ານຈະບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຢ່າງເປັນທາງການກໍຕາມ.
- ການໃຫ້ເຊົ່າດິນແມ່ນມີຄ່ານິຍົມຫຼາຍພາຍໃນພື້ນທີ່ (ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນນາຍທຶນຈີນ) ເນື່ອງຈາກໃກ້ກັບຊາຍແດນປະເທດຈີນ. ແຕ່ຜ່ານມາແມ່ນມີບັນຫາກ່ຽວກັບສັນຍາການໃຫ້ເຊົ່າກັບນາຍທຶນຈີນເຊັ່ນ ກໍລະນີທີ່ນາຍທຶນໄດ້ຫຼົບໜີໄປໂດຍບໍ່ຈ່າຍເງິນຕາມທີ່ໄດ້ເຮັດສັນຍາຕົກລົງກັນໄວ້ໃນເບື້ອງຕົ້ນ.

ຜົນປະໂຫຍດຈາກການເຮັດກິດຈະກຳທີ່ດິນ:

- ກຸ່ມແມ່ຍິງລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈຢູ່ພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ຂຶ້ນບ້ານ.
- ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ສຶກປອດໄພຫຼາຍຂຶ້ນໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນຫຼັງຈາກໄດ້ໃບຕາດິນ: ກ່ອນການອອກໃບຕາດິນບໍ່ມີໃຜລາຍງານວ່າຮູ້ສຶກ “ປອດໄພຫຼາຍ”, ແຕ່ຫຼັງຈາກໄດ້ຮັບໃບຕາດິນແລ້ວມີການລາຍງານຕົວເລກເຖິງ 56%.
- ປະຊາຊົນໄດ້ມີການນຳໃຊ້ໃບຕາດິນເພື່ອເປັນຫຼັກຊັບໃນການກູ້ຢືມເງິນເພື່ອຫຼາກຫຼາຍຈຸດປະສົງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ກ່ອນໜ້າທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ໃບຕາດິນການກູ້ຢືມເງິນກັບທະນາຄານແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍ. ປະຊາຊົນຍັງລາຍງານຕື່ມວ່າມີຄວາມເຕັມໃຈທີ່ຈະເສຍພາສີທີ່ດິນ ເນື່ອງຈາກໃບຕາດິນສາມາດເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາເຂົ້າເຖິງການກູ້ຢືມເງິນໄດ້.
- ແຕ່ກ່ອນປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນອາໄສການເຮັດໄຮ່ ແຕ່ປັດຈຸບັນໄດ້ມີການຫັນປ່ຽນມາປູກພືດເປັນສິນຄ້າຫຼັງຈາກມີການຖອດຖອນບົດຮຽນທີ່ດິນຈາກບ້ານໃກ້ຄຽງ.

ກໍລະນີສຶກສາບ້ານທີ 2: “ຜົນປະໂຫຍດຂອງໃບຕາດິນ”

ຊື່ບ້ານ: ວຽງທອງ

ທີ່ຕັ້ງ: ເມືອງຮ້ຽມ, ແຂວງຫົວພັນ

ຂໍ້ມູນບ້ານ: 70 ຫຼັງຄາເຮືອນ, 309 ຄອບຄົວ

ພາຍໃຕ້ໂຄງການ:

ແຜນງານພັດທະນາຊຸມນະບົດຢູ່ເຂດທຸກຍາກຂອງລາວ (NU-IRDP)

ກິດຈະກຳໂຄງການ: ✓ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ,

✓ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ, ✓ການອອກໃບຕາດິນ (ດິນປູກສ້າງ)

ແນວທາງຂອງບ້ານ:

- ບ້ານນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ລະດັບຄວາມຮັບຮູ້ສູງກ່ວາຄຳສະເລ່ຍ (59% ຂອງຄາຕອບແມ່ນມີຄວາມຮັບຮູ້ຫຼາຍຖ້າທຽບໃສ່ 28% ທີ່ມີພຽງແຕ່ຄວາມຮັບຮູ້ທົ່ວໄປ).
- ກຸ່ມແມ່ຍິງລາຍງານວ່າ ດິນປູກສ້າງແມ່ນມີພຽງພໍແຕ່ດິນກະສິກຳມີໜ້ອຍເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້. ພ້ອມກັນນັ້ນຍັງບໍ່ທັນມີດິນແຮຂອງບ້ານເພື່ອຜູ້ທີ່ຫາກໍຍ້າຍເຂົ້າມາໃໝ່.

ການປ່ຽນແປງອັນເປັນຜົນມາຈາກວຽກງານທີ່ດິນຂອງ GIZ:

- ມີການລົງທຶນທີ່ຂ້ອນຂ້າງສູງ ແລະ ໜຶ່ງໃນສາມຂອງຊາວບ້ານລາຍງານວ່າ ມີການລົງທຶນພາຍໃນດິນຫຼາຍຂຶ້ນຍ້ອນມີໃບຕາດິນ.
- ຊາວບ້ານສ່ວນຫຼາຍກູ້ຢືມເງິນຈາກທະນາຄານພັດທະນາລາວ, ໂດຍໃຊ້ໃບຕາດິນເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ (ຊາວບ້ານຈຳນວນ 65% ສາມາດເຂົ້າເຖິງເງິນກູ້ ແລະ 55% ແມ່ນໃຊ້ໃບຕາດິນເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ)
- ມີຄວາມຮັບຮູ້ສູງກ່ຽວກັບ ຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ມີການປັບປຸງທີ່ເຂັ້ມແຂງຫຼັງຈາກການອອກໃບຕາດິນ: ກ່ອນການອອກໃບຕາດິນ, ປະຊາຊົນລາຍງານວ່າ “ປອດໄພຫຼາຍ” ພຽງແຕ່ 36%, ແຕ່ພາຍຫຼັງການອອກໃບຕາດິນເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 81%.
- ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານຂອບເຂດດິນເລັກນ້ອຍພາຍໃນບ້ານເນື່ອງຈາກມີການເຄື່ອນຍ້າຍ ຫຼັກໝາຍເຂດດິນທີ່ໃຊ້ໄວ້ໝາຍເຂດແດນລະຫວ່າງການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ບາງຄອບຄົວກໍໄດ້ເສຍດິນໃຫ້ປະຊາຊົນທີ່ມີດິນໃກ້ຄຽງພາຍໃນບ້ານດຽວກັນ.

ລາຍງານຜົນການປ່ຽນແປງທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການປະຕິບັດກິດຈະກຳໂຄງການ

- ປະຊາຊົນລາຍງານວ່າຄວາມຂັດແຍ່ງທາງດ້ານທີ່ດິນຫຼຸດລົງ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານການຄອບຄອງດິນຫຼາຍຂຶ້ນ. ຂອບເຂດດິນກໍຊັດເຈນຂຶ້ນເນື່ອງຈາກມີການນຳໃຊ້ຫຼັກໝາຍເຂດດິນທີ່ຖາວອນ.
- ປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນກູ້ຢືມເງິນຈາກທະນາຄານນະໂຍບາຍເພື່ອລົງທຶນໃນການລ້ຽງສັດ, ແຕ່ປະຊາຊົນບາງຄົນໄດ້ນຳໃຊ້ໃບຕາດິນເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນເງິນກູ້ນອກເໜືອຈາກການນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການລ້ຽງສັດ. ນີ້ເປັນການຢັ້ງຢືນໃຫ້ເຫັນວ່າໃບຕາດິນນຳມາເຊິ່ງຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຢ່າງ. ບ້ານວຽງທອງເປັນສູນກາງທາງດ້ານການຄ້າພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້

ປະຊາຊົນມີຄວາມຕ້ອງການຈຳນວນເງິນທຶນຫຼາຍຂຶ້ນກ່ວາທີ່ໄດ້ຮັບຈາກ ໂຄງການສະໜອງເງິນກູ້ຂະໜາດນ້ອຍຈາກທະນາຄານນະໂຍບາຍ ເພື່ອໃຊ້ໃນການລົງທຶນບຸກເບີກດິນເພື່ອເຮັດໜອງປາ, ໂຮງງານນໍ້າຕົ້ມໃນທ້ອງຖິ່ນ, ປ້ານໍ້າມັນ ແລະ ທຸລະກິດອື່ນໆ.

- ການລົງທຶນພາຍໃນດິນປູກສ້າງເພີ່ມຂຶ້ນຫຼັງຈາກໄດ້ຮັບໃບຕາດິນ.
- ແມ່ຍິງທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົນທະນາແບບເປັນກຸ່ມໄດ້ເນັ້ນໜັກຕື່ມວ່າພວກເຂົາມີຄວາມຮູ້ສຶກໜັ້ນໃຈຫຼາຍຂຶ້ນຍ້ອນວ່າມີຊື່ເຂົາເຈົ້າລະບຸໃນໃບຕາດິນ.
- ແມ່ຍິງໄດ້ລາຍງານຕື່ມວ່າພວກເຂົາໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍຂຶ້ນໃນການຕັດສິນໃຈທັງພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ຂັ້ນບ້ານ ອັນເປັນຜົນມາຈາກການອອກຊື່ກຳມະສິດຮ່ວມທັງຜົວແລະເມຍ ຫຼື ເປັນເຈົ້າຂອງແບບເຕັມສ່ວນໃນໃບຕາດິນ.

ກໍລະນີສຶກສາບ້ານທີ 3: “ໂອກາດໃນພື້ນທີ່ເປົ້າໝາຍ”

ຊື່ບ້ານ: ຫ້ວຍຊຸ

ທີ່ຕັ້ງ: ເມືອງຊ່ອນ, ແຂວງຫົວພັນ

ຂໍ້ມູນບ້ານ: 61 ຫຼັງຄາເຮືອນ, 502 ຄອບຄົວ

ພາຍໃຕ້ໂຄງການ:

ບໍ່ເຄີຍມີກິດຈະກຳຈາກແຜນງານຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຂອງຈີໄອແຊັດ, ປັດຈຸບັນຖືກເລືອກເປັນບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງແຜນງານ ELTeS

ແນວທາງຂອງບ້ານ:

- ປະຊາຊົນມີຄວາມຮູ້ຂັ້ນພື້ນຖານສໍາລັບສິດໃນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ.
- ບໍ່ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການກູ້ຢືມເງິນໂດຍບໍ່ໄດ້ໃຊ້ໃບຕາດິນເປັນຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນ.
- ຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ດິນຂອງ ປະຊາຊົນບ້ານຫ້ວຍຊຸແມ່ນມີຂ້ອນຂ້າງໜ້ອຍກ່ວາບ້ານອ້ອມຂ້າງ (67% ລາຍງານວ່າມີຄວາມຮູ້ສຶກ “ປອດໄພຫຼາຍ” ໃນດິນປູກສ້າງ, ເມື່ອທຽບກັບບ້ານອ້ອມຂ້າງທີ່ມີສູງເຖິງ 73%-76%).
- ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນກະສິກໍາເກີດຂຶ້ນກັບບ້ານໃນປີ 2015, ແຕ່ກໍໄດ້ມີການແກ້ໄຂກັນເອງໃນລະດັບຂັ້ນອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ. ແຕ່ກໍຍັງເປັນກົງວົນວ່າຄົນອື່ນຈະສາມາດເຂົ້າມານໍາໃຊ້ດິນຂອງພວກເຂົາໄດ້.
- ປະຊາຊົນລາຍງານວ່າດິນປູກສ້າງແມ່ນມີພຽງພໍ ແຕ່ດິນກະສິກໍາຍັງບໍ່ພຽງສໍາລັບໝົດທຸກຄົນພາຍໃນບ້ານ. ພວກເຂົາຍັງໃຊ້ດິນຊຸມຊົນເປັນພື້ນທີ່ໃນການລ້ຽງສັດ, ນອກຈາກນັ້ນໃນປີ 2014 ເຄີຍເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນກ່ຽວກັບການໃຫ້ເຊົ່າດິນແກ່ບໍລິສັດຫວຽດນາມ. ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວຈ່າຍເງິນຄ່າເຊົ່າໃຫ້ເຈົ້າຂອງດິນໂດຍກົງ ແທນທີ່ຕ້ອງຈ່າຍໃຫ້ສ່ວນລວມ, ນອກຈາກກໍລະນີທີ່ກ່າວມາ, ປະຊາຊົນກໍບໍ່ເຄີຍປະສົບກັບບັນຫາຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຮູ້ສຶກປອດໄພໃນການຖືກໍາມະສິດທີ່ດິນຕາມປົກກະຕິ. ທາງດ້ານການລົງທຶນ ສ່ວນຫຼາຍປະຊາຊົນຈະລົງທຶນໃສ່ການປູກພືດຖາວອນ ແລະ ການລ້ຽງສັດ.

- ແມ່ຍິງໄດ້ລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາມີສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການເຮັດທຸລະກຳທີ່ດິນພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ໃນຂັ້ນບ້ານ.

ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ:

- ປະຊາຊົນພໍໃຈກັບການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂະໜາດນ້ອຍ (Micro Land Use Plan) ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວແຕ່ຍັງບໍ່ແນ່ໃຈວ່າ ຈະເກີດຫຍັງຂຶ້ນຕໍ່ໄປຖ້າຫາກປະຊາກອນເພີ່ມຂຶ້ນ. ພວກເຂົາຍັງຄາດຫວັງຜົນປະໂຫຍດຈາກກິດຈະກຳວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມເຊິ່ງເຕົ້າໂຮມເອົາທຸກຄົນພາຍໃນບ້ານມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດສັນທີ່ດິນແຕ່ລະປະເພດ.
- ບາງຄົວເຮືອນແມ່ນໄດ້ເຂົ້າເຖິງເງິນກູ້ຈາກທະນາຄານນະໂຍບາຍສຳລັບເງິນກູ້ເພື່ອການລ້ຽງສັດ. ຜ່ານມາແມ່ນ ຍືມຈາກພີ່ນ້ອງ ແລະ ຄົນໃກ້ຊິດ, ນັບແຕ່ປີ 2015 ເປັນຕົ້ນມາ ປະຊາຊົນກໍໄດ້ມີການກູ້ຢືມເງິນຈາກທະນາຄານເປັນສ່ວນໃຫຍ່.
- ປະຊາຊົນມີຄວາມຕ້ອງການໃບຕາດິນ ພ້ອມທັງກ່າວຕື່ມວ່າຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍຂຶ້ນເຊັ່ນ: ມີຂອບເຂດດິນທີ່ຈະແຈ້ງຂຶ້ນ, ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ຍັງຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນການຈັບຈອງດິນເປົ່າວ່າງອີກດ້ວຍ.
- ຊາວບ້ານຜູ້ໃຫ້ສຳພາດຄາດຫວັງວ່າໂຄງການຈະຊ່ວຍພວກເຂົາໃນວຽກງານຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ ເພື່ອທີ່ພວກເຂົາຈະສາມາດນຳໃຊ້ປະໂຫຍດໃນການເຂົ້າເຖິງເງິນກູ້ຈາກທະນາຄານ.